

Pradžia>Teisės specialistų paieška>Eksperto paieška

Eksperto paieška

Danija

I. Ekspertų sąrašai ir registrai

Danijoje esama kelių rūšių ekspertų, jų skyrimas, procedūra ir viešo ekspertų sąrašo / registro buvimas priklauso nuo to, koks ekspertas dalyvauja.

Ekspertų pavyzdžiai:

vertintojas-ekspertas;

nuomos teismo vertintojas;

vaikų ekspertai;

vertės nustatymo ekspertas;

techniniai ekspertai nedidelės reikšmės bylose.

Tam tikrų sričių ekspertinių žinių gali suteikti ir asociacijos.

Kai kuriais atvejais teismas gali rasti ekspertą vidaus duomenų bazėje, kuria gali naudoti visi Danijos teismai. Šių ekspertų skyrimo procedūra gali būti įvairi, tačiau visiems ekspertams bendra tai, kad jie turi būti nepriekaištingos reputacijos. Siekiant užtikrinti skaidrumą, šių ekspertų sąrašas / registras kartais taip pat skelbiamas Danijos teismų interneto svetainėje.

Kitais atvejais teismas gali skirti bet kurį asmenį, kurį jis laiko tinkamu ir kompetentingu. Šiais atvejais kai kurios viešojo sektoriaus organizacijos tvarko ekspertų registrus, iš kurių teismas gali pasirinkti ekspertą, kai klausimas priklauso jų kompetencijai, pavyzdžiui, yra susijęs su teismo ekspertize. Kai sąrašo nėra, jeigu abi bylos šalys sutinka, teismas skiria ekspertą, kuris atrodo kompetentingas. Gali būti skiriami tik nepriekaištingos reputacijos asmenys.

II. Ekspertų kvalifikacija

Ekspertų kvalifikacijos reikalavimų nėra. Teismas neprivalo vadovautis ekspertų nuomone, jis gali šią nuomonę laisvai vertinti. Tai pasakytina ir apie įrodymų įrodomąją vertę. Svarstydama ekspertų, kurie norėtų atlikti eksperto pareigas nedidelės reikšmės bylose, prašymus, Danijos Teismų administracija konsultuojasi su atitinkamomis pramonės organizacijomis ir prašo informacijos apie teistumą. Daugiau reikalavimų, susijusių su ekspertų išsilavinimu ar profesine patirtimi, nėra.

III. Ekspertų atlyginimas

Atlyginimas priklauso nuo to, koks ekspertas dalyvauja byloje.

Vertintojo-eksperto, nuomos teismo vertintojo ir vaikų ekspertų atlyginimas yra nustatytas ir būtent Danijos Teismų administracija nustato atlygio taisykles (Teisingumo administravimo įstatymo 93 straipsnis ir Socialinių tarnybų įstatymo 172 straipsnis).

Civiliniame procese, kai reikalingas **eksperto vertinimas**, pvz., techninė ekspertizė, ekspertams nustatytų tarifų ar jų apribojimų nėra. Jų apmokėjimas negali būti atliekamas iš anksto. Teismas nustato teismo ekspertui už jo ekspertizę ir dalyvavimą teismo posėdyje mokėtiną atlygį ir patirtų išlaidų atlyginimą. Prieš priimdamas nutartį, teismas prašo šalių pateikti pastabų. Kartu teismas nusprendžia, kokią atlygio dalį sumokės kiekviena iš šalių (Teisingumo administravimo įstatymo 208 straipsnis).

Atitinkamas išlaidas privalo padengti šalis, prašiusi teismo užsakyti ekspertizę, ir šalies teisinis atstovas. Tačiau kita šalis ir jos teisinis atstovas taip pat privalo padengti išlaidų dalį, priskirtiną atsakymui į jos klausimus. Šalis, prašiusi iškviesti ekspertą dalyvauti teismo posėdyje, privalo atlyginti atitinkamas išlaidas. Teismas gali nurodyti šalis pateikti užstatą jų prašomos ekspertizės parengimo išlaidoms padengti (Teisingumo administravimo įstatymo 208 straipsnis).

Baudžiamajame procese ekspertizėms taikomos panašios taisyklės (su reikiama pakeitimais) (Teisingumo administravimo įstatymo 210 straipsnis).

Kalbant apie techninius ekspertus **nedidelės reikšmės bylose**, ekspertai turi pateikti tikėtinų išlaidų sąmatą ir jiems neleidžiama atsakyti į techninius klausimus, kol nepasirūpinta atlygiu. Vėliau šalis turi pateikti pastabų apie ekspertų išlaidų sąmatą. Svarbu tai, kad, jeigu šalys negali pateikti užstato išlaidoms padengti, teismas gali nuspręsti, kad byla bus toliau nagrinėjama be ekspertizės. Taisyklės nustato Danijos Teismų administracija (Teisingumo administravimo įstatymo 404 straipsnis).

IV. Ekspertų civilinė atsakomybė

Konkrečios normos, taikytinos ekspertų civilinei atsakomybei, nėra. Ekspertas turi laikytis profesinių normų, kuriomis reglamentuojama jo specialybė, nešališkumo ir saugoti profesines paslaptis. Taigi, jo atsakomybė reglamentuojama bendrosiomis deliktinės ir (arba) sutartinės atsakomybės normomis. Tokiomis normomis nėra numatyta atsakomybės riba.

Profesinių normų tinkamai nesilaikiusį ekspertą galima pakeisti, sumažinti jo atlygį arba netgi pripažinti jį privalančiu atlyginti žalą.

Už nusikalstamą elgesį atliekant pareigas gali būti pateikti baudžiamieji kaltinimai.

Galiausiai taikoma prievolė padengti savo civilinę atsakomybę įsigyjant profesinės atsakomybės draudimą.

V. Papildoma informacija apie eksperto dalyvavimą procese

Eksperto dalyvavimo procedūros normas galima rasti skirtinguose teisės aktuose, jos priklauso nuo to, koks ekspertas dalyvauja. Tačiau dauguma normų įtvirtintos Teisingumo administravimo įstatyme (2021 m. rugsėjis 15 d. suvestinė redakcija Nr. 1835). Normos, kuriomis reglamentuojamas vaikų ekspertų dalyvavimas, išdėstytos Socialinių tarnybų įstatyme.

Tam tikros Teisingumo administravimo įstatymo dalys yra išverstos į anglų kalbą.

1) Ekspertų skyrimas

Civilinėse bylose ekspertus gali skirti teismas arba šalys. Šalis gali prašyti teismo užsakyti ekspertą, kad jis pateiktų ekspertizę vienu arba keliais klausimais. Baudžiamosiose bylose teismas nusprendžia, ar ekspertas turi dalyvauti byloje, kai to prašo kaltinamasis arba prokuratūra. Liudytojus-ekspertus gali iškviesti ir gynybos, ir prokuratūros atstovai.

Ekspertai turi šaliai pranešti apie bet kokių interesų konfliktą.

Nedidelės reikšmės bylose (bylose, neturinčiose ekonominės vertės, arba bylose, kurių vertė yra mažesnė negu 50 000 Danijos kronų), teisėjas gali paprašyti eksperto pateikti nuomonę. Nedidelės reikšmės bylose dalyvaujančius ekspertus skiria Danijos Teismų administracija.

a) Ekspertą skiria teismas

Pirmininkaujantis teisėjas arba teismas vertintojus-ekspertus skiria konkrečiai bylai, kurioje jų ekspertinės žinios laikomos reikalingomis. Pirmininkaujantis teisėjas vertintoją-ekspertą pasirenka iš atitinkamo sąrašo / registro / vidaus duomenų bazės, tačiau kai kuriais atvejais neprivalo jo rinktis būtent iš šių šaltinių. Kol pirmininkaujantis teisėjas arba teismas nenusprendė skirti vertintojų-ekspertų, šalys gali dėl šios nutarties pateikti pastabų. Tais atvejais, kai eksperto vertinimo prašo šalys, ekspertą gali skirti jos, tačiau teismas neprivalo vadovautis jų sprendimu. Kai šalys susitaria dėl eksperto pavardės, teisėjas jį paprastai paskiria (net jei ir neprivalo to daryti). Jeigu ekspertą skiria teismas, teismas turėtų šalis informuoti apie asmenį, kurį jis ketina skirti, ir leisti šalims pateikti pastabų. Jeigu galioja sąrašas / registras, teismas arba šalis paprastai ekspertą pasirenka iš jo, tačiau jie ne visada privalo tai daryti.

b) Ekspertą skiria šalys

Kai šalys nori paskirti ekspertą, kad šis pateiktų nuomonę, jos turi vadovautis tam tikra procedūra: Kai šalys prašo ekspertizės civilinėse bylose, jos turi pateikti teismui rašytinį prašymą. Prašyme turi būti išdėstyta informacija apie ekspertizės paskirtį ir dalyką, kurį turi įvertinti ekspertas.

Teismui leidus, šalys turi teismui pateikti klausimus. Gavęs klausimus, teismas skiria vieną ar kelis ekspertus. Kaip aprašyta pirmiau, šalys taip pat gali skirti ekspertą, tačiau teismas jų paskyrimu vadovautis neprivalo.

2) Procedūra

a) Civilinis procesas

Procedūra priklauso nuo to, koks ekspertas dalyvauja byloje. Kartais ekspertas į teismą šaukiamas atsakyti į klausimus dėl bylos dalyko, pvz., vaikų ekspertas šeimos teisės bylose, ekspertas techniniams klausimams įvertinti, o kartais ekspertas tik privalo parengti rašytinę ekspertizę. Kitais atvejais ekspertas veikia kaip teisėjas ir dalyvauja svarstymuose.

Toliau pateikiami du pavyzdžiai:

Pirmininkaujančio teisėjo arba teismo konkrečiai bylai paskirtas vertintojas-ekspertas, kai jo ekspertinės žinios laikomos reikalingomis, veikia kaip teisėjas (tačiau turintis ekspertinių žinių konkrečioje srityje) ir dalyvauja teismo svarstymuose. Šeimos teisės bylose teismui padeda vaikų ekspertai.

Tais atvejais, kai aktualu atlikti tam tikro klausimo ekspertinį vertinimą, ekspertas turi atsakyti į teismo pateiktus klausimus, parengdamas teismui skirtą rašytinę ekspertizę. Ekspertas turi šalis informuoti apie patikrinimo laiką ir vietą. Jeigu ekspertizė turi trūkumų, teismas gali nurodyti ekspertui dar kartą atlikti patikrinimą arba papildyti jį pateikiant dar vieną rašytinę ekspertizę. Galioja iš anksto apibrėžti ekspertizių šablonai. Teismas eksperto veiklos nekontroliuoja.

Po to, kai pateikiama ekspertizė, šalys gali ekspertui pateikti papildomų klausimų, jeigu tai leidžia teismas. Tada teismas nusprendžia, ar ekspertas į papildomus klausimus turi atsakyti raštu, parengdamas papildomą ekspertizę, ar žodžiu teismo posėdyje. Ekspertas taip pat gali būti šaukiamas dalyvauti teismo posėdyje, kad atsakytų į klausimus dėl ekspertizės.

Ekspertų rašytines ar žodines nuomones šalys ginčija teismo bylos nagrinėjimo metu. Teisėjui eksperto nuomonė niekada nėra privaloma.

b) Kita

Baudžiamosiose bylose taip pat gali būti kviečiami liudytojai ekspertai. Jie šaukiami į teismą ir paprastai dalyvauja posėdyje.

Čia pateikta informacija buvo surinkta per Eksperto paieškos projektą iš kiekvienos šalies kontaktinių asmenų, kuriuos atrinko Europos ekspertizės ir ekspertų institutas (EEEI).

Paskutinis naujinimas: 09/05/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.